

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

4. Diuitiæ, sunt caussa multorum criminum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45699

probo, quae laudo, nondum habere certam sedem & immobilem. Quae sordido vehiculo erubescit, pretioso gloriabitur. Parum adhuc profeci, nondum audeo frugalitatem palam ferre, etiam nunc curo opinionum viatorum. Vides vermem superbiae? Vides quid ex opum aestimatione sentiant ij, qui ceteris sunt sapientiores?

IV.
1. Tim. 6.

S. August.
hom. 13.

Quid illis contingeret, quos diuitiae regunt, & agunt quod volunt? Qui volunt diuites fieri, incidunt in tentationem & desideria multa, & noxia, quae mergunt homines in interitum & perditionem. Pecunia delectat, non timet, ait S. Augustinus, Bona res est pecunia, bona res est magna pecunia. Incidunt homines in tentationes, non times? In desideria multa incidunt stulta, & noxia, non times? Desideria quod ducunt, time. Quid est quod ducunt? Quae mergunt, inquit, homines in interitum & perditionem. Et adhuc surdus es? Interitum & perditionem non times? Sic Deus tonat, & stertis? Ceterum his, qui iam diuites sunt adhuc consilium dedit Apostolus; Praeceptum, inquit, diuitibus huius mundi, non superbe sapere. Vermis diuitiarum superbia est. Difficile est, ut non sit superbus, qui diues est. Tolle superbiam, diuitia non nocent. Sed attende, quid inde facere debeas, ne vacet apud te, quod largitus est Deus: Non superbe sapere. Ista vitia tolle, neq; spera in incerto diuitiarum. Tolle & hoc vitium. Omne pomum, omne granum, omne frumentum, omne lignum habet vermem suum; & alius est vermis mali, alius pyri, alius fabae, alius tritici; vermis autem diuitiarum est superbia, ex eiusdem Patris testimonio. Quid ita? Qui nummos habet, habet quo se vestiat splendide, quod splendide epuletur, quod splendide aedificet, quod magnos famulorum greges alat, quod magnificas pompas instruat, quod se aliorum ope, alios autem sua indigere existimet. Hinc se circumspicit, alios contemnit: hinc alta cogitat, & nullis se non sufficere sumtibus arbitrat. Phryne meretrix facta est, ut fieret opulenta; opulenta euasit, ut fieret superba; & quidem ut de ipso turpissimo quaestu superbiat. Nam, teste Athenaeo, Thebas se muris circumdaturam pollicebatur, si haec seriberent: Alexander exortit, Phryne meretrix reparauit. En quanta superbiae radix e pecunia? Nimirum grauis viri verbum est: Nemo vult esse diues, nisi ut inflatur inter eos, inter quos vinit: & superior illis videatur. Postquam ergo diues factus est, postquam inflatus est, iniquitatem apponit super iniquitatem, ut dicat

Athen. l. 12.
esp. 22.

S. Augustin
in Psal. 48.

dici possit: Prodiit quasi ex adipe iniquitas eorum. Sunt enim, ait D. Augustinus, mali, sed macie mali, idè mali, quia macri: id est, exiles, exiguitate quadam necessitatis affecti, & ipsi mali, & damnandi. Ferenda est enim magis omnis necessitas, quàm perpetranda aliqua iniquitas. Tamen aliud est de necessitate peccare, aliud in abundantia. Pauper mendicus furtum facit, ex macie proceffit iniquitas. Diues abundans rebus tantis, quare diripit res alienas? Illius iniquitas ex macie, huius ex adipe proceffit. Idè macrocòm dicit: Quare hoc fecisti humiliter afflictus & abiectus respondet: Necessitas coegit me. Quare non timuisti Deum? Egestus compulit. Dic diuiti, Quare hac facis? & non times Deum? Si tamen tantus es, qui possis dicere, vide si vel dignatur audire: vide si non etiam in te ipso prodiet iniquitas ex adipe eius. Iam enim preceptoribus, & correctoribus suas inimicitias indicunt; & sunt inimici, verum dicentibus; iam sueti palpari verbis adulantium, aure molli, corde non sano. Quis dicit diuiti: Malè fecisti rapiendo res alienas? Aut forte si ausus fuerit aliquis dicere, & talis est, cui non possit ille resistere, quid respondet? Totum in contemptu Dei loquitur. Quare? quia superbus est. Quare? quia pinguis est. Quare? quia deuotus ad victimam est. Prodiit quasi ex adipe iniquitas eorum. Transierunt in dispositionem cordis. Ibi intus transierunt. Quid est, transierunt? Excesserunt metas humani generis, homines se pares ceteris non putant. Transierunt, inquam, metas humani generis. Quando dicit tali homini: Frater tuus est iste pauper, eosdem parentes habuistis, Adam & Euam; noli attendere tumorem tuum, in quo eleuatus es: & si te circumstant familia, & si numerosum aurum & argentum, etsi domus marmorata continet, etsi tecta laqueata contegunt, simul te & pauperem contegit tectum mundi calum: sed diuersus es à paupere rebus non tuis, extrinsecus appositis. Te in illis vide, non illa in te. Attende te ipsum qui sis ad pauperem: te ipsum, non quod habes. Quid enim despicias fratrem? In visceribus matrum uestrarum ambo nudi fuistis. Certè etiam cum de ista vita exieritis, & ista carnes exuta anima fuerint putrefactæ, dignoscantur ossa diuitis & pauperis. De conditione loquor aequali, de ipsa sorte generis humani, in qua omnes nascuntur. Et diues enim hic fit, & pauper non semper hic erit. Et sicut diues non venit diues, sic nec diues abscedit. Idem ipse vtriusque introitus, & par exitus. Addo, quòd forte mutabitis vicu. Sicut diues ille epulo, & pauper Laza-

rus

Psal. 72:
S. Augustin.
in Psal. 72.

rus mutauerunt. Quæ à S. Patre dicta sunt, vt ostenderet, vermem diuitiarum esse superbiam, quæ ex adipe prodit, & ipsâ pauperum, quos despicit, comparatione detumescit, videt enim eorum finem suo esse meliorem; vnde cognoscere potest, etiam principia eorum suis principijs præstare. Nam sicut inopia est virtutum occasio, ita diuitiæ omnibus criminibus viam aperiunt. Quid enim mores magis corrumpit, quàm nummi? Nam, vt vidimus, non nisi qui nummos habent, superbè vestiuntur. Sine pecunia nulla emitur purpura; gemmæ, armillæ, torques, pretio constant. Inopia non patitur habitum sumtu insolentem. Computationes, conuiuia, ebrietates, ibi abundant, vbi abundant facultates. Vbi maior auri copia, ibi maior auaritia: & *quandò minus rerum, tantò minus est cupiditatis*. Hinc lites, hinc rixæ, hinc cædes, hinc odia, & bella oriuntur. Qui habet satis, non indiget labore, otio igitur est obnoxius. At otiosus quid est, nisi puiuinar diaboli? libidinis lectus, ager vitiorum. Eapropter & olim homines ante diluuium ex abundantia rerum in otium; ex otio in luxum; ex luxu in lamentabilem illam totius mundi calamitatem inciderunt. In Brasilia barbari, quia ob cæli clementiam nec vestitu indigent ad frigora arcenda, nec aratro ad victum comparandum, sed omnia sponte proueniunt, idcirco omnibus flagitijs cooperti sunt, & ritu bestiarum degunt. Nempe vbi maior egestas, maior honestas; & abundantia rerum, inopia est virtutum. caret ergo multis pedicis paupertas, quæ cum rerum affluentia remouet materiam superbiam, ac omnium vitiorum. Cristas igitur demittit diues si seipsum rectè aspicit.

V.
Paul. Diac.
lib. 13. hist.
miscell. &
Baron. Ann.
no 417.

Psal. 36. 35.

Supercilium etiam ponere docetur, si ad finem respicit, omnis enim pompa diuitiarum, vno temporis momento, cum vita abit. Exemplum in Alarico Gothorum Duce exhibet Paulus Diaconus. Is Alaricus pecuniarum copia inflatus magis, quàm plenus, toto se auri non aceruos, sed montes possidere, omnem humanam opinionem excedentes, glorianter admodum iactabat. Vtque cresceret tumor, iam spe quoque Siciliam deuorauerat; & sibi super hostium capita gradi videbatur. Sed subitò in illo contigit, quod Propheta dixit: *Vidi impium superexaltatum, & elenatum sicut cedros Libani, & transiui, & ecce non erat, & quasi enim, & non est inuentus*